

TRGOVSKI LIST

časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 9. decembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 144.

Protestno zborovanje obrtnikov v Ljubljani.

V sredo 8. t. m. se je vršilo v dvorani Mestnega doma v Ljubljani obobilni udeležbi obrtništa protestno zborovanje proti šušmarstvu, državnim delavnicam, drugim raznim zavodom, ki vzdržujejo obrtne delavnice in obrtnim oblastem, ki niso kazale doslej za obrtniške težnje in zahteve nikakega razumevanja. Zborovanje je sklicala Zveza obrtnih zadrug, otvoril pa ga je zvezni načelnik g. Eng. Franchetti, z otvoritvenim nagovorom, v katerem je poudarjal, da so privedle obrtništvu do protestnega zborovanja nevzdržne, neznosne razmere, katerih so v mnogem oziru krive ravno obrtna oblastva. Pozdravil je zastopnika obrtne oblasti v Ljubljani mag. tajnika g. Fr. Čehuna, zastopnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Josip Pretnarja, tajnika zbornice g. dr. Ivana Plessa, zastopnika Zveze trgovskih gremijev, podpredsednika g. I. Kavčiča in seniorja slovenskega obrtništa g. Ivana Rebeke iz Celja.

Zastopnik zbornice g. dr. Josip Pretnar je pozdravil zborovanje v imenu zbornice. V obširnem govoru je naglašal, da je obrt najvažnejši faktor v državi, kateremu bi morala država posvečati vso pažnjo. Življenje obrtnika pa kaže, da je njegov položaj vedno težji, ker mu država odreja vsako pomoč in zaščito.

Zastopnik Zveze trg. gremijev g. I. Kavčič je pozdravil zborovanje v imenu Zveze trgovskih gremijev. Tudi trgovina se bori s šušmarstvom, tudi ona ima iste težnje napram državi

in obrtnim oblastem, vsled česar je predvsem potrebno, da stopata oba la gospodarska faktorja enotno v borbi proti šušmarstvu.

G. I v a n R e b e k je nato v temperamentnem govoru žigosal postopanje državne uprave pri oddaji del, korupcijo, ki se uganja na škodo obrtništa, omenjal, da državna podjetja sama odajajo delo šušmarjem ter ostro kritiziral borzo dela, ki je zavod brez pomena, ker ni zmožen dobaviti dobrih delavcev in naj bi se raje prispevki, ki jih dobiva ta urad, porabljali za delavske podpore. Njegov govor je spremljalo živahno odobravanje.

K resoluciji je obširno govoril tajnik Zveze obrtnih zadrug g. I. Kavčič, ki je omenjal državne delavnice, učne zavode, Salezijanski zavod na Rakovniku ter državno vzgojevališče v Ljubljani, premeško postopanje obrtnih oblasti napram šušmarjem in zaključil z apelom, naj se obrtništvu organizira.

Prečitale so se nato zahteve, ki jih osebuje spomenica, ki so jih zborovalci z navdušenjem odobrili. (Spomenico priobčimo na drugem mestu. (Op. ured.)

Zlasti neugodno je vplivala na zborovalce vest, da gospod veliki župan, baje vsled odsotnosti, ni sprejel deputacije, ki mu je bila javljena.

Zborovanje je pokazalo resno voljo obrtništa, poseči energično v razdrapanje razmere, želeli je le, da bi započeto akcijo Zveze obrtnih zadrug tudi krepko podpiralo.

Vlada je demisijonirala.

Po večkratni napovedi vladne krize je včeraj podal ministrski predsednik demisijo celokupne vlade. Bivša vlada gospodarskim krogom, to je trgovini, obrti in industriji ni bila posebno naklonjena. Pokazalo se je to pri raznih zakonskih načrtih gospodarske pravni, ki si jih je zamislila, nadalje pri podporah za pospeševanje obrti in industrije, specijelno pa pri obravnavi predloga zakona o neposrednih davkih. Vlada je upoštevala razne želje agrarcev in hišnih posestnikov, imela pa je popolnoma gluha ušesa za želje in prošnje trgovcev, obrtnikov in industrijcev. Dočim je določitev davčne stope za zemljiški davek odgodila za nedoločen čas, priznala za hišno posest na deželi dalekosežne ugodnosti in upoštevala glede višine hišnega davka tudi želje hišnih posestnikov v mestih, je glede pridobnine enostavno šla preko utemeljenih želj interesentov in določila za trgovino, obrt in industrijo tako visoko stopo, da izgublja izenačenje neposrednih davkov za vse te panoge pravi pomen. Davčna stopa za samostojna podjetja in opravila je tako visoka, da presega merila sosednjih držav — Avstrije in Češkoslovaške — s katerimi smo v živahnih gospodarskih stikih. Iz tega vidika nam dosedanje vlade ni žal, ker ni kazala pravega umevanja za trgovino in obrtnost ravno v tem vprašanju, ki tako globoko posega v interese teh panog. Hotela nam je naložiti račun za izenačenje neposrednih davkov, v prilog posameznih davčnih vrst, da bi tako razdvojila našo javnost, ki je ravno v davčnih vprašanjih do sedaj vedno enotno nastopala. Prepričani smo, da nas to ne bo razdvojilo in slovenski gospodarski krogi brez razlike tudi pod novimi vladami ne bodo iskali koristi posameznih panog, ampak nastopili za celokupne interese.

Revizija trgovske pogodbe med Avstrijo in našo državo?

Avstrijski agrarci si v zadnjem času, odkar se je njihova agrarna produkcija opomogla, prizadevajo za ukinitve gibljivih carin na žito in njihovo zvišanje. To prizadevanje vznemirja sosedne države, med njimi tudi našo državo, ki je v živahnih trgovskih stikih z Avstrijo. Še bolj se pa čuti prizadeto Ogrska, za katero bi pomenilo povišanje avstrijske carine ogromno škodo. Po poročilu dunajske »Börse« so se zastopniki ogrskih mlinov obrnili na naše agrarne interesente, da glede avstrijskih carin solidarno nastopijo. Navedeni list poroča o tej akciji sledeče: »Akcija se je ponesrečila, ker jugoslovanska vlada ni pristala na nameravano kooperacijo. Uspeh pa so imela prizadevanja avstrijskih agrarcev v toliko, da oni gospodarski krogi, ki že dalje časa zahtevajo revizijo trgovske pogodbe, razvijajo v tej smeri še živahnejšo propagando. Posebno industriji v Sloveniji in Hrvatski zastopajo stališče, da povzročajo carinske ugodnosti, katere je Jugoslavija priznala Avstriji, jugoslovanski industriji izdatno škodo. Odpoved trgovske pogodbe, za katero indirektno streme avstrijski agrarci, bi navedena gospodarska panoga z veseljem pozdravila. Naši merodajni krogi sploh še niso razmišljali o odpovedi trgovske pogodbe z Jugoslavijo. Kakor dobro poučeni krogi zatrjujejo, prihaja v tem oziru, ako bi zadeva v doglednem času postala sploh aktualna, v poštev samo noveliranje avstrijsko-jugoslovanske pogodbe, ki bi se po možnosti oziralo na obojestransko upravičene želje. To bi se pa skušalo doseči samo potom prijateljskih pogajanj, ne pa potom enostranske odpovedi pogodbe.

Naša zunanja trgovina.

Generalna direkcija carin je izdala statistične podatke o naši zunanji trgovini za prvih devet mesecev t. l. Po teh podatkih smo v prvih devetih mesecih 1926 uvozili blaga za celokupno vrednost 5669.34, a izvozili 5580.57 milijona dinarjev. Uvozili smo tedaj v tej dobi za 88.77 milijona papirnatih ali 8.12 milijona zlatih dinarjev več kot pa smo izvozili. V enaki dobi lanskega leta je znašal ta pasivum samo 4.31 milijona zlatih dinarjev, tako da se je letos pasivum povišal za celih 3.81 milijonov zlatih dinarjev. Nikakor ni pričakovati, da bi se v zadnjem četrtletju ta pasivum znižal, nasprotno pričakovati moramo, da se bo še znatno povišal.

Če pogledamo uvozno statistiko po posameznih predmetih, vidimo, da smo v glavnem uvozili (številke pomenijo vrednost v milijonih dinarjev): bombažne tkanine 814.2, volnene tkanine 408.2, strojev in aparatov 278.5, bombažnega prediva 242.4; raznih železnih fabrikatov 239.5, sirove kave 167.2, nepredelane kože domačih živali 159.4, premoga 149.0, prevoznih sredstev 126.6, sirovega bombaža 118.2, kuhinjske soli 117.7, elektrotehničnih strojev in predmetov 93.2.

Med glavnimi izvoznimi predmeti pa najdemo: turščico 1114.7, stavbni les 640.0, pšenico 594.2, jajca 513.8, živo govedo 235.8, sveže meso 215.0, sirovi baker 197.7, svinje 192.9, pšenična moka 107.5 in dr.

Na naši zunanji trgovini je največ udeležena pri izvozu Italija, za njo Avstrija, Rumunija in Češkoslovaška, pri uvozu pa Avstrija, Češkoslovaška, Italija in Nemčija in sicer smo izvozili za prvih devet mesecev t. l. v Italijo za 1560.7 (milijonov papirnatih dinarjev), v Avstrijo 1035.9, v Romunijo 682.0, v Češkoslovaško 576.7, v Nemčijo 448.7, v Grčijo 341.5, v Madžarsko 247.1, v Švico 243.3, v Francijo 166.9, uvozili pa smo iz Avstrije za 1125.2 (milijona papirnatih dinarjev), iz Češkoslovaške 1071.6, iz Italije 812.7, Nemčije 691.9, Anglije 335.4, Francije 270.6, Madžarske 260.1, Rumunije 238.1, Zedinjenih držav 226.0, Brazilije 129.1, iz Grčije 111.0 in drugih držav v manjših zneskih.

ZAVAROVANJE PROTI POZARU.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje na dan 10. januarja 1927 čertalno licitacijo za zavarovanje proti požaru materiala oziroma inventarja v materialnem skladišču in delavnici Maribor kor. kol. ter stavb imenovanih edinic v skupni proračunski vrednosti ca. Din 93.000.000.—.

Splošni in specijalni pogoji ter seznami materiala in stavb so interesentom na vpogled pri ekonomskem odelanju direkcije, državnih železnic v Ljubljani, oziroma se dobe istotam proti plačilu takse Din 70.—.

POLJSKA UVAŽA ŽITO!

Vsled dviganja cen na domačem žitnem trgu si misli več importerjev, da je bolj ugodno, če uvažajo na Poljsko inozemsko žito. V poljski Gornji Šleziji se je pojavilo že ogrsko žito in so sklenili tudi že nakupne pogodbe za rumunsko rž. Tudi nemške tvrdke ponujajo rž, pa ne navajajo odkod prihaja. Dalje so prišli na Poljsko veliki transporti ruske pšenice. Poljski eksport žita je popolnoma zastal. Tako vidimo ne ravno vsakdanji pojav, da agrarna dežela žito uvažuje.

OBRтна BANKA KRALJEVINE S. H. S.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo opozarja vse obrtnike, da se je dne 1. decembra t. l. začelo vpisovanje delnic Obrtne banke Kraljevine S. H. S. — Osnovna glavica banke znaša 75 milijonov dinarjev, ki je porazdeljena na 375.000 delnic po 200 Din nominalne vsake. Za sedaj se vpiše samo polovica osnovne glavice. Od te vpiše po zakonu država 40%, obrtniki 51%, 9% pa prijatelji obrtništa. — Država se je za svoj delež odpovedala udeležbi na dobičku in je banka po zakonu oproščena plačanja davkov in doklad, koje plačajo po svojih zaključnih računih družbe, zavezane javnemu polaganju računov. Banka je tudi oproščena od plačanja vseh državnih in samoupravnih taks pri osnovanju in izdaji delnic.

Minister trgovine in industrije bo vsako leto, na predlog upravnega odbora banke, po položaju na denarnem trgu določil, koliko sme biti obrestna mera Obrtne banke Kraljevine S. H. S. višja od obrestne mere Narodne banke Kralj. S. H. S. — Pri vpisu je vplačati 20% nominalne vrednosti vsake delnice ter pri vsaki delnici 5 Din za kritje stroškov. Ostali znesek je plačati v enakih mesečnih obrokih do konca marca 1929. Tri delnice dajo na glavni skupščini pravico za 1 glas, a nikdo ne more imeti več kot 25 glasov.

Vpisovanje se zaključi 15. januarja 1927. leta.

Za Slovenijo se vpisuje pri Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah, pri Gospodarsko-zadružni banki in njenih podružnicah, pri podružnicah Narodne banke Kraljevine S. H. S. v Ljubljani in Mariboru ter pri Obrtni banki v Ljubljani. — Kdor ne more osebno k banki, naj prosi eno imenovanih bank, odnosno podružnic, da se mu pošlje obrazec za pismeno izjavo.

DANSKO EKSPORTNO KREDITNO ZAVAROVANJE.

Danska vlada in neka newyorška zavarovalna družba sta sklenili dogovor o financiranju danskih eksportnih kreditov. Eksporterji, kojih zahteva po kreditu je bila od dotičnega oddelka trgovskega ministristva spoznana za upravičeno, dobijo od danske Hipotekarne banke obligacije za dobo 1 do 5 let; te obligacije morejo pri zasebni banki v Koebenhavnu zamenjati za denar. Banka pošlje obligacije nemyorski zavarovalni družbi, ki razpolaga z njimi v U. S. A. Emissijski tečaj in obrestovanje se določita po kondicijah na denarnem trgu.

DONAVA — SAVA — ADRIJA.

Južna železnica se imenuje sedaj železnica Donava—Sava—Adrija. Italijanski uradni list priobča sedaj zakon od 15. julija 1926; z njim postane zakon naredba, ki izreka izvršbo dveh dogovorov, sklenjenih 29. marca 1923 med Italijo in drugimi državami in tičočih se upravne in tehniške reorganizacije bivše Južne železnice.

ČESKI SLADKOR.

Boj med industrijo in vlado se je končal zaenkrat z zmago vlade. Tovarne surovega sladkorja in rafinerije so po zelo živahni debati sklenile, da sprejmejo predlog vlade in da počakajo z zvišano ceno še en mesec, s pogojem, da bo vlada držala obljubo poznejše pritrditve za zvišanje! Cena sladkorja ostane torej za december nespremenjena na 488 Kč. Vlada bo razložila svoje stališče v obsežni spomenici.

Zahteve našega obrtništva.

Na shodu obrtnikov, ki se je vršil dne 8. t. m. v Mestnem domu v Ljubljani, se je soglasno sprejela naslednja spomenica:

Gospod veliki župan! Med vsemi gospodarskimi stanovi, ki v splošnem preživljajo občutno gospodarsko krizo, se nahaja v najtežavnejšem položaju obrtništvo.

Vzrok tega težavnega položaja so deloma povojne nestabilne gospodarske razmere; nadaljne vzroke nepovoljnega gospodarskega položaja pa moramo iskati v mnogem oziru pogrešeni obrtni politiki naše državne uprave.

Obrt tvori v naši državi, ki je v pretežni večini agrarna, eno izmed najvažnejših gospodarskih panog. Zlasti v Sloveniji je obrt na taki višini razvoja, da bi potreboval najizdatnejše podpore tudi od strani državne uprave, če bi se hotelo iz obrta razviti tudi zdravo, dobro fundamentirano industrijo.

Zal, pa so dolgoletne skušnje pokazale, da merodajni faktorji to važno gospodarsko panogo omalovažujejo.

Težko diha slovenski obrtnik pod neznoznimi davčnimi bremenmi, še težje rane pa zadaja njegovi gospodarski moči dejstvo, da državna uprava sama s svojimi obrtnimi delavnicami odteguje obrtništvo delo in zaslužek. Temu so se pridružili v zadnjem času razni humanitarni zavodi, ki vzdržujejo že obstoječe delavnice; neupravičeno izvrševanje obrti, takozvano šušmarstvo, pa danes posega v legalni obrt v taki meri, da v nekaterih obrtnih strokah naravnost ogroža obstoj obrtnika.

Nikakor ne nameravamo, gospod Veliki župan, pretiravati položaja, v katerem se naš obrt nahaja, vsled česar naj govore v prilogi priloženi statistični podatki in dokazilni material, ki opravičuje naše trditve.

Ti podatki in zbrani dokazilni material nudijo za obrt naravnost porazno sliko.

Zlasti tudi sledi iz podatkov, da svoječasni ukrepi gospoda Velikega župana pod O. br. 323/26 na sreska poglavarstva niso položaja v ničemur izpremenili. Obrtna oblastva prve stopnje zametujejo vse ovadbe zadrž, ki niso do najmanjše podrobnosti opremljene z dokazi. Postopanje se v pre mnogih slučajih izvrši šele po več mesecih, ko je zasledovanje že skoraj nemogoče. Pa tudi to se izvrši samo z zaslišanjem orožniške stanice ali pa obtoženca samega, kar seveda ne more voditi do pozitivnih uspehov. Statistika kaže, da je upravičena domneva obrtništva, da obrtne oblasti šušmarstvo tolerirajo, ker ne smatrajo niti za potrebno, da bi napravim zadržugam zadostile določbi § 147 o. r.

Državne delavnice, ki jih navajamo v prilogi, pomenijo za obrtništvo odtegotvanje dela in zaslužka. Državna uprava, ki zahteva točno plačevanje davkov, bi morala pustiti obrtništvo vsaj delo in ni upravičena, da svojim davkoplačevalcem na ta način, ki gotovo ni v skladu s štedenjem, jemlje zaslužek. Da je državna uprava v tem pogledu skrajno nenaklonjena obrtništvo, dokazuje med mnogimi drugimi slučajji tudi oddaja opreme za zgradbo Narodne skupščine, v kateri se bo blestelo tuje, inozemsko delo.

Obrtništvo tudi odločno odklanja odločbo gospoda Velikega župana O. br. 323/8, po kateri bi bil Salezijanski zavod na Rakovniku upravičen prevzemati dela po naročilu in meri. Salezijanski zavod je učni zavod s pravico javnosti, s katero pa zavodu še ni podana pravica, da izvršuje obrtniška dela po naročilu in meri izven zavoda. Današnje stanje tega zavoda je povsem izgubilo značaj učnega zavoda in se more prištevati v vsakem pogledu k večjemu obrtnemu podjetju z edino razliko, da mu je pripuščen neomejeno število vajencev, kar obrtniku po določilih združnih pravil ni ter da kljub velikemu prometu, ki ga ima zavod, ne plačuje davkov. Ne ugovarjamo zavodu, da vzdržuje učni zavod, pač pa naj se kot tak omejuje na pravice, ki jih imajo drugi učni za-

vodi, pri katerih nismo opažali, da bi izvrševali dela po naročilu.

V isti odločbi se je zavzelo stališče, da smejo industrijska podjetja prevzemati dela po naročilu in meri. Obrtništvo ne zanika, da smejo nekatera industrijska podjetja izvrševati taka dela, ker je njih obstoj odvisen od poedinih naročil (n. pr. Strojne tovarne in livarne), odločno pa odklanja mnenje, da sme tudi oblačilna industrija izvrševati dela po naročilu in meri. V omenjeni odločbi navedeno naziranje bi imelo za posledico, da bi industrijska podjetja te vrste povsem izgubila industrijski značaj in bi se pretvorila v velika obrtna podjetja.

Za industrijska podjetja te vrste velja prejkoslej pravilo, da smejo industrijska podjetja izvrševati dela le na zalogo in po serijah. Vsaki drugi razlagi o obsegu pravic industrijskih podjetij se obrtništvo odločno upira in bo z vsemi sredstvi branilo pravice, ki so mu po zakonih zajamčene.

Gospod Veliki župan! Vse prošnje in pritožbe pri poedinih oblasteh, naj se zaščiti obrt, so ostale doslej brez uspeha. Državna uprava ne uvaža obrtnika. Nalaga mu davke in s silo jih izterjava, ne da mu pa zaslužka. Obrt je postal oni, v katerega se brezsmiselno zaganja mladina; v škodo obrta se ustanavljajo velike delavnice, ki vzgajajo prekoštevilen obrtni naraščaj. Obrtne oblasti za upravičene zahteve obrtništva ne kažejo razumevanja. Ne poznajo težke poti, po kateri hodi obrtnik, manjka jim ljubezni in razumevanja za obrt in temu je vzrok, da se je tudi šušmarstvo tako razpaslo, da ogroža obstoj obrtnika.

Zaman smo pričakovali tesnejšega, sporazumnega delovanja med obrtnimi oblastmi in obrtnimi korporacijami. Pospeševanje obrtnega združništva je mrtva točka!

V obrambo svojih pravic in sredi težavnega gospodarskega položaja je obrtništvo na zborovanju dne 8. decembra 1926 izreklo ogorčenje proti državni upravi in obrtnim oblastem in apelira na gospoda Velikega župana, da nujno ukrene:

1. da se Salezijanskemu zavodu na Rakovniku prepove prevzemati dela izven zavoda.
2. Da ukine odločbo, po kateri imajo industrijska podjetja oblačilne stroke pravico prevzemati naročila po meri.
3. Da odločno zabranjuje ustanavljanje zasebnih kakor državnih obrtnih učnih zavodov.
4. Da do najpotrebnejših ukine državne delavnice in obstoječe najstrožje nadzira.
5. Da podvzame najostreje mere proti šušmarstvu.
6. Da izvede najstrožjo revizijo vseh obrtnih listov.
7. Da odredi, da mora imeti vsak obrtnik v svoji delavnici na vidnem mestu razobešen svoj obrtni list in zunanaj delavnice označbo obratovališča.
8. Da vpliva na pristojnih mestih, da se potom naredbe uvede kazensko postopanje tudi proti onim, ki dajejo delo šušmarjem.
9. Da pospešuje obrtno združništvo in upostavi obrtno združno nadzorništvo, ki bo podpiralo zadržuge pri njih delovanju.

Če bi pa tudi ta apel obrtništva ostal brez odmeva, bo obrtništvo, zavedajoč se, da se bori za svoje najosnovnejše pravice, podvzelo vsa dovoljena sredstva, da bo preprečilo hiranje obrta, ki ga povzroča nerazumevanje onih faktorjev, ki so poklicani, da ga podpirajo pri stremljenju za napredkom.

Reakcija na sladkornih trgih.

V začetku decembra je kot odgovor na hitri dvig prejšnjega tedna nastopila na sladkornih trgih reakcija, nato pa vsled poročil o omejitvi kulture na Kubi zopet hausse. Poročila iz Amerike pravijo, da je tudi nadaljno presojanje trga dobro. Na evropskih trgih se je po pojavila nekakšna izmučenost. Magdeburški statistik F. O. Licht je v svojem mesečnem poročilu, izišlem 30 novembra, izvedel pričako-

vano redukcijo svojih cenitev evropskega pridelka in govori sedaj o skupni produkciji 6,983.000 ton, kar pomeni proti lanskemu letu nazadovaneje za skoraj pol milijona ton in proti letu 1924/25 za skoraj 100.000 ton. V odstotkih povedano, je letos za ca 6,5% manj sladkorja kot lani. Tu podamo Lichtovo statistiko surovega sladkorja, po tonah, in pridenemo zraven še statistiki za leti 1924/25 in 1925/26:

	1924/25	1925/26	1926/27
Nemčija	1.575.684	1.595.161	1.675.000
Češkoslovaška	1.409.703	1.487.920	1.050.000
Avstrija	75.000	78.145	78.000
Ogrska	202.254	166.286	185.000
Francija	827.742	746.913	690.000
Belgija	406.105	332.170	240.000
Holandska	329.244	306.970	300.000
Danska	140.000	182.000	150.000
Švedska	135.000	204.497	25.000
Poljska	494.854	588.770	575.000
Italija	422.000	182.000	310.000
Španija	260.000	250.000	290.000
Rusija	458.375	1.050.000	975.000
Druge dežele	348.000	300.000	440.000
Skupaj v Evr.	7.077.791	7.470.832	6.983.000

Zadnja cenitev ameriških statistik Willet in Gray prisodi Evropi 7.111.000 ton. Vzporedno z Lichtovo cenitvijo je pričakovati, da bosta ta dva statistika reducirala svetovno cenitev za nadaljnjih 130.000 ton, s čimer bi se končni primanjkljaj letošnje produkcije v primeri z lanskim letom zvišal na 1.135.000 ton; to pomeni 4½% manj kot lani. Sedaj nastane vprašanje, ali se bodo letošnje cene, ki so že za 20% višje kot lani, držale na sedanji višini ali pa, če bodo šle še gor.

V gornji statistiki nas najbolj osupnejo številke za Češkoslovaško, Belgijo, Švedsko, Italijo in Rusijo. O Češkoslovaški smo že govorili, Belgijci so zasledovali isto politiko, Švedska koleba tja in sem, tako kot Italija. O Italiji smo že večkrat pisali, kako je šla najprvo s produkcijo dol, nato pa zopet nazaj, in vidimo, kako se predlanski produkciji zopet približuje. O Rusiji smo pa še nedavno priobčili poseben članek.

Naročeno blago, le slabše kakovosti, ali drugo, sploh ne naročeno blago?

(Iz sodne prakse.)

V tem primeru je šel spor strank v tem, ali je doposlano blago take vrste, kakor je bilo naročeno (le slabše kakovosti), ali pa sploh drugo blago, kakršno sploh ni bilo naročeno. Po tem vprašanju se je ravnalo tudi vprašanje, ali je bilo treba graje, ki je predpisana le po prvi primeri, in ali je graja bila ustrezna čl. 347. trg. zak.

Nesporno je po tožnici bila naročena pri inozemski toženki »vermutova esenca di Torino«, ki ji je dospela 20. dec. 1923, s čimer so ji nastali izdatki za carino in prevoz v znesku 7000 Din. To blago je tožnica dala toženki na razpolago s pismom dne 29. dec. 1923, in zahteva od nje povračilo zneska 7000 Din. Trdi, da je naročila prvovrstno blago, pri čemer je vsebina alkohola bila merodajna. Došlo blago ni nikaka »vermutova esenca di Torino«, marveč neka tekočina iz špirta, rezanega z vodo, ki je v njej namočen navadni pelin. Poslane mu blagu sploh nedostaje onih sestavin, ki ga mora imeti taka esenca. Že to kaže, da se med potjo ni manipuliralo z blagom; tudi je bil sod popolnoma nedotaknjen.

Toženka pa trdi, da je bilo naročeno prav tako blago, kakršno je bila dne 9. junija 1922 naročila neka tvrdka A. zase. Poslano blago je povsem ustrezalo naročilu. Za spremembe na potu ne odgovarja ona. Graja pa je bila prepozna in nepravilna. Toženka je s pismom 29. dec. 1922 dala blago le na razpolago s tem, da ne ustreza zahtevam. Stvarno grajo pa je sporočila šele s pismom 7. januarja 1923.

Pravno sodišče je ugotovilo, da toženka ni poslala kaj drugega (aliud) namesto naročenega blaga, kajti po izvedenčevem mnenju bi bila doposlana esenca uporabna za slabše

vrste vermutovih pijač. Gre torej za kakovostni nedostatek in je bila stvar tožnice, da postopa po čl. 347. trg. zak. Toda sama trdi, da je prejela blago dne 20. dec. 1922 in da ga je dala toženki na razpolago 29. dec. 1922. Že po tem je tožnica zamudila rok za grajo. Kupec mora namreč preiskati poslano mu blago brez odloga, kolikor je to po rednem obratovanju možno, in o tem prodajalca takoj obvestiti. Odlašanje preko tedna dni pa gotovo redoma in splošno ni »brez odloga«. Tožbeni zahtevek se je torej moral zavrniti.

Prizivno sodišče je sodbu razveljavilo in vrnilo stvar prvemu sodišču, da po pravnomočnosti te odločbe na novo razpravlja in razsodi. Pravi, da je pravno sodišče došlo do zaključka, da je dobavljeno blago imeti za tako, kakršno je bilo naročeno, in ne za drugo blago, edinole na podlagi izvedenčevega mnenja, da je »vposlana tekočina uporabna za izdelovanje slabejših pelinovitih pijač«. Toda izvedeniški izvid in mnenje dopuščata zgolj zaključek, da je vposlano blago povsem druga tekočina, nego naročena »vermutova esenca di Torino«. Prvo sodišče je zagrešilo namreč napako, da je iz izvedeniškega mnenja povzelo samo gorenji izrek, pustilo pa docela v nemar vse drugo, kar navaja izvedenec prav glede bistva dobavljene tekočine. Tako je prezoro sodišče odločilno izvedenčev ugotovitev, da ta tekočina nima nebene onih mnogovrstnih dišav in rastlin, ki dajo »vermutovi esenci di Torino« značilni aroma in okus; duh temnozelen, nečiste tekočine je slab špirtov duh, njen okus pa grenak, radi česar se tekočina bistveno razlikuje od »vermutove esence di Torino« in je uporabna le za izdelovanje slabejših vrst pelinovitih pijač, a bi za 100 l takih pijač trebalo 4 do 5 kg dobavljene tekočine, dočim se iz 1 kg »vermutove esence di Torino« napravi 100 l »vermutovega vina«. — Pri kupčijah, kakor je ta, ki je v razgovoru, ko gre ne za določene reči (species), temveč za nadomestno blago (genis), je dobavljeno blago označiti za drugo blago (aliud) le, če je razlika med dobavljenim in naročenim blagom tolika, da nikakor ni pričakovati, da sprejme kupec dobavljeno blago kot izpolnitev pogodbe. Ker pa sledi iz izvedeniškega izvida in mnenja, da tožnici ni bila dobavljena »vermutova esenca di Torino«, marveč povsem druga tekočina, ki o njej nikakor ni bilo moči pričakovati, da jo sprejme kupec kot izpolnitev pogodbe, mora se izreči, da ji je bilo dobavljeno drugo blago (aliud). — Če pa stoji, da je dobavila toženka tožnici drugo blago, za razsojo tega spora ni uporabljati določb čl. 347. trg. zak., marveč one čl. 349. trg. zak., po katerih je tožnica toženki nenaročeno blago dne 29. decembra 1922 pravčasno: dala na razpolago. S tem pa pravda še ni rešena in je na podlagi prvostopnega postopanja tudi ni moči takoj rešiti, ker se prvo sodišče raz svoje stališče ni bavilo z upoštevima prigovoroma toženke, da je tožnica naročila blago, enako onemu, ki ga je dne 9. jun. 1922 bila naročila tvrdka A. in da je bilo tako blago tožnici tudi doposlano; dalje, da se je na prevozu, ki gre na nevarnost tožnice, izvršila manipulacija z blagom, kar oboje zopet pobija tožnica, češ da je naročila prvovrstno »vermutovo esenco di Torino« in da je dospelo blago v povsem nedotaknjenem sodu, tako da je vsaka manipulacija z blagom na potu izključena. To vse je treba še razčistiti, zlasti tudi doznati, je-li mogoča eventualna manipulacija z blagom na prevozu povzročiti tako bistveno razliko med odposlanim in dospelim blagom, kakršno izkazuje izvedeniški izvid. —

(Konec prih.)

Dopis.

Iz Celja. V Celju vlada v povojni dobi gospodarska stagnacija. Povsod drugod se je stavbeno gibanje še kolikor toliko razvilo, ustanovile so se nove industrije ali vsaj večji obrati. Le v Celju in okolici, ki ima vse pogoje, da se razvije v važen gospodarski center, ne moremo beležiti v gospodarskem oziru nikakega napredka. O kakem napredku sploh govora ne more biti, kajti tudi že udomačena industrija vsled velikih avtonomnih doklad za občino in za okraj stalno nazaduje. Rentabiliteta teh podjetij stalno pada, ker plačujejo preko 40% izkazanega čistega dobička samo za občinske in okrajne doklade. Avtonomni zastopi v svojem gospodarstvu ne upoštevajo težke gospodarske krize. S svojimi dokladami že itak težak položaj še bolj postružujejo. Upali smo, da bodo vsaj za leto 1927. pokazali več uvidevnosti, pa smo se žal varali. Tako mestna kakor okoliška občina so na posebno pridobnino za leto 1927. sklenile doklade, ki gredo odločno preko dopustne meje obremenitve. V svoj gospodarski program prevzemajo renovacije in dela, ki stanejo ogromne vsote, dasi bi bilo eno kot drugo spričo občutne krize odložljivo. — Apeliramo na finančno upravo, ki ima pri odobravanju doklad odločilno besedo, da upošteva težak položaj podjetij v mestu in v okolici in zniža doklade na posebno pridobnino na izmero, ki bo zmogljiva, kajti koncem koncev ima vsled visokih doklad škodo le država sama, ako so podjetja primorana omejevati obrate, ker ne zmorejo previsokih doklad.

Trgovina.

Meroizkusni urad v Kamniku. Gremij trgovcev v Kamniku sporoča, da meroizkusni urad v Kamniku zopet posluje. Opozarja se vse trgovce, da skrbijo za pravočasno meroizkusnjo svojih tehnic, utež, mer za tekočine, metrov itd., ker doleti stroga kazen lahko tistega, ki bi se ga pri pregledovanju zalotilo, da nima pravočasno žigosanih mer, utež in tehnic.

Indeksne številke v Avstriji. Za gospodinjstvo, za katero se je potrošilo v prvi polovici leta 1914. v Avstriji na mesec K 76'36, se je rabilo v januarju 1921 3859 avstr. K, v januarju 1922: 38.174 K, v januarju 1923: 769.193 K, v januarju 1924: 1.071.890 K, v januarju 1925: 1.494.470 K, v januarju 1926: 1.489.000 K in v decembru 1926 pa 1.493.900 K. Od meseca januarja 1921 do decembra 1926 se je indeksna številka dvignila od 100 na 38.711.

Posvetovanje zastopnikov srednjeevropskih produktivnih borz na Dunaju. Te dni se je vršila na Dunaju konferenca zastopnikov srednjeevropskih produktivnih borz, ki je imela namen poizkusiti izenačenje merila za tehtanje in kvaliteto v trgovini z žitom. V debati so se vsi delegati izrekli za enliterski sistem in želeli, da se uvede enotno tehtanje po nemškem vzorcu.

Podražitev špirta v Avstriji. Te dni je sklenila avstrijska komisija za promet špirta povišati cene za rektificirani špirit od 490 na 510 šilingov za hektoliter. Industrija špirta utemeljuje podražitev s podražitvijo melase, katero je povzročila slaba letina sladkorne pese.

Indeksna številka za preživljanje na Angleškem je znašala v novembru t. l. 179, v oktobru t. l. 174 in v novembru lanskega leta 176.

Boj za kavčuk. Pod vodstvom National Bank-e of Commerce in International Accept Bank-e se je ustanovil v Newyorku konsorcij kavčukovih in avtomobilnih tvrdk, ki hoče nakupiti za 40 milijonov kavčuka, s tem stabilizirati ceno in s tem omejiti nadaljni angleški uvoz. Forda ni v konsorciju. Nakupi bodo financirani od vseh bank skupaj. Kakor vemo, ima na veliko jezo in žalost Amerikancev monopol kavčuka Anglija v rokah.

Žito in petrolej na Ogrskem. Na podlagi pravkar priobčene statistike so ugotovili, da se je izvoz žita v zadnjih petih mesecih v primeri z lanskim letom dvignil za 100%. Sedaj je pa v eksportu nastopila stagnacija in je izgubilo ogrsko žito vsako konkurenčno zmožnost, ker ga ne morejo prodajati niti na trgih sosednih držav. — Pred par meseci so

ustanovile ogrske in nekatere inozemske petrolejske rafinerije kartel, ki je pa sedaj odpovedan in se bo razdružil. Kartel je določil enotne cene in jih je hkrati tudi primerno dvignil. Konsumenti, zlasti kmetje, so proti temu postopanju kartela protestirali in so odredili protiodredbe, v obliki prodajne organizacije. Ta organizacija je prisilila kartel, da gre narazen. Že parkrat smo pisali, da nikjer proti zlorabam kartelov tako energično ne nastopijo kakor na Ogrskem, in tudi nikjer s takim uspehom.

Trgovina Avstrije v septembru je izkazala najmanjšo pasivnost v letošnjem letu. Uvoz je šel nazaj za 12%, izvoz se je pa dvignil za 14%; uvoz je znašal 225'8 milijonov šilingov, izvoz pa 156'7, pasivnost torej 69'1 milijonov. Med uvoznimi državami je na prvem mestu Češkoslovaška z 39'5 milijoni šilingov, dalje Nemčija s 37'6, Ogrska s 33'7, Poljska z 17'6 in Jugoslavija z 17'2 milijonov šilingov. Na čelu izvoznih držav je Nemčija z 720'8 milijoni, nato Češkoslovaška z 17'2, Ogrska s 16'3 in Jugoslavija s 13'7 milijonov šilingov. Aktivna je bila avstrijska trgovska bilanca samo nasproti Italiji, z eksportom 12'5 in importom 11'4 milijonov šilingov; aktivnost torej 1.100.000 šilingov. Od letošnjega januarja naprej je znašala pasivnost 765 milijonov šilingov; uvoz je ostal na višini lanskega leta, izvoz se je pa znižal za 190 milijonov = 13%. Tako je narasla pasivnost za omenjeno vsoto; lani je v istih mesecih znašala pasivnost 567 milijonov šilingov.

Industrija.

Češkoslovaški »Skoda« je razširil svoj delokrog na Poljsko. »Skodove tovarne so si pridobile večino delnic poljske delniške družbe »Frankopol«, ki izdeluje avtomobile in letala. Ime družbe se bo v bodoče glasilo: Poljske Skodove tovarne.

Produkcija surovega železa in jekla v Avstriji nazaduje. Produkcija pada napram prejšnjemu že celo leto. Do konca meseca septembra t. l. je Avstrija producirala 254.399 ton železa, v istem času leta 1925. pa 290.702 ton. Jekla je izdelala v prvih devetih mesecih t. l. 354.194 ton napram 371.573 tonam v istem času leta 1925.

O Fordovih tovarnah. V soboto smo prinesli vest, da je Ford nekatere svoje tovarne začasnó zaprl. K tej vesti poroča Ford Motor Co.: »Fordove tovarne zaprejo vsako leto od srede decembra do začetka januarja. Tudi letos zaprejo Fordove tovarne po odredbi generalne direkcije v Detroitu 18. decembra in odprejo zopet 3. januarja. Ta odmor je potreben za pregled vseh strojev, ki delajo pri Fordu neprestano vse leto; dalje služi odmor za inventuro obsežnih skladišč nadomestnih delov. V Berlinu naprimer znaša vrednost tega skladišča 8 milijonov mark, v Londonu večkratni ta znesek. Med tem časom so vsi delavci, razun onih, ki pomagajo pri inventurnem seznamu in ki popravljajo stroje, odpuščeni, a z obljubo, da bodo 3. januarja spet sprejeti. Poročilo, da mora Ford svojo produkcijo bolj omejiti kot druge avtomobilne tovarne ni točno.«

Denarstvo.

Banaške banke zahtevajo plačilo za lombardne kredite na avstro-ogrskih vojnih posojilih. V vojni dobi so denarni zavodi na ozemlju bivše monarhije dovoljevali na vojna posojila izdatne lombardne kredite. Lombardirana vojna posojila so tudi banke lombardirale pri avstro-ogrski narodni banki. Ko je naša Narodna banka prevzela posle bivše avstro-ogrške narodne banke, je pozvala denarne zavode, da poravnajo svoje obveznosti iz teh posojil. Banke so se temu pozivu odzvale; začele pa so tudi izterjavati lombardna posojila od svojih dolžnikov. Dolžniki so se upirali plačilu in zahtevali, da se jim prej vrnejo originalne obveznice vojnih posojil. Ker pa je država vse te obveznice po ujedinjenju prevzela, banke tej zahtevi niso mogle ugoditi in so zahtevale od države, da jim vrne prevzete obveznice. Naperile so zaradi tega proti državi tožbo, na katero je banaška javnost jako radovedna. Vprašanje je za banaške banke načelne važnosti, ker bi se banke v primeru ugodnega izida tožbe obvarovale vsaj deloma škode, katero so jim povzročila vojna posojila. V teku te tožbe se bo med dru-

gim rešilo tudi vprašanje, če država odobrava izterjavanje na vojna posojila dovoljenih lombardnih kreditov, ki je važno ne samo za banaške, ampak za vse interese na ozemlju bivše monarhije.

Obtok bankovcev srednjeevropskih držav. V drugi polovici meseca novembra so imele emisijske banke srednjeevropskih držav v obtoku sledeče množine bankovcev: Avstrija 779 milj. šilingov, Nemčija 2863 milij. drž. mark, Češkoslovaška 6838 milij. kron, Ogrska 403 milij. pengov (a 12.500 ogrskih kron), Jugoslavija 5771 milij. Din in Poljska 529 milijonov zlotov.

Nov denar na Ogrskem. Pengö-bankovci (1 pengö = 12.500 ogrskih kron) pridejo v kosih po 5 in 10 pengov dne 27. decembra t. l. v obtok.

Ogrski denarni trg. Promet na ogrskem denarnem trgu je v znamenju preobilice denarja. Industrijski in trgovski krogi tudi na koncu meseca niso zahtevali kreditov. Obrestna mera se giblje med 8 in 11%. Tudi na deželi je preveč denarja, ker dobivajo ogrska mesta inozemske kredite in nalagajo kreditirane vsote pri podeželskih zavodih; provincialne banke razpolagajo zato z obilnimi sredstvi in krijejo majhno denarno potrebo gospodarstva lahko brez pomoči budimpeških denarnih zavodov. — V ogrskih finančnih krogih vzbuja v zadnjem času podvojeno pozornost rumunsko gospodarstvo, in budimpeške banke se trudijo, da bi si osvojile v rumunskem gospodarstvu ugodno stališče. Beremo, da se hočejo ogrske velebanke — v prvi vrsti Kreditna banka in Komercialna banka — udeleževati na rumunski produkciji petroleja in da hočejo naložiti v njej večje denarne zneske.

Promet.

Naša železniška mreža. V naši državi je danes sledeča mreža v javnem prometu: državnih prog normalnega tira v državni eksploataciji: 3293 km; državnih prog 0.76 v državni eksploataciji: 1763 km; državnih prog 0.60 m v državni eksploataciji 503.5 km; državnih prog 0.76 v privatni eksploataciji 462.1 km; državnih prog 0.60 m v privatni eksploataciji: 42.4 km. Skupaj državnih prog 6064.2 km. Privatnih prog normalnotirnih v državni eksploataciji: 3331.0 km; privatnih prog 0.76 m v državni eksploataciji 107.8 km; privatnih prog normalnotirnih v privatni eksploataciji: 16.2 kilometra; privatnih prog 0.76 m v privatni eksploataciji: 211.5 km; privatnih prog 1.00 m v privatni eksploataciji 183.5 kilometrov. Skupaj privatnih prog 3850 kilometrov.

Nova telefonska zveza Bratislava—Maribor—Zagreb. Tekom tekočega meseca bo dograjena navedena proga. Promet na njej se otvori najbrže še pred Božičem.

Severonemški Lloyd. Na izrednem občnem zboru Severonemškega Lloyda so soglasno sklenili, da se osnovna glavna zviša za 50 milijonov mark osnovnih akcij s pravico dividende od 1. jan. 1927 in za 1.563.000 mark prednostnih akcij z dividendno pravico od dneva vplačila naprej. V utemeljevanju navajajo, da hočejo glavnic Severonemškega Lloyda spraviti zopet na predvojno višino in da je zanimanje za to namero splošno.

Novi italijanski veleaeroplani. Na letališču Lonato v Lombardiji so preskusili aeroplan »C. A. 73« ki lahko vzame s seboj 25 mož posadke s popolno opremo in s strojniciami. Opetovani poskusi so dokazali, da bo ta aeroplan pripraven zlasti za kolonije. Aeroplan bi lahko letel od enega konca kolonije do drugega. Če bi aeroplan moral pristati, bi se posadka lahko dalj časa branila, dočim bi radioparat priklical pomoč.

RAZNO.

Nemška lastnina v Ameriki. Na berlinsko borzo so prišla poročila, da bodo dali Amerikanci 80% nemške zasežene lastnine nazaj. Dalje, da bodo ameriške zahteve takoj odškodovane s 70% in da bodo nemški plovniki in nemške radiostacije takoj dobile izplačanih 50% svojih zahtev. Drugo se bo izplačalo v teku 6 do 10 let. Temu predlogu so se pridružili v Ameriki tako demokrati kot republikanci. Mislijo, da bo do marca vsa stvar rešena. Vse zahteve napram Nemčiji in napram ameriški vladi zna-

šajo 560 milijonov dolarjev. Iz vsega računava se vidi, da bo saldo za Nemčijo ugodnejši kot za Ameriko. To bo imelo posledice seveda tudi na nemški denarni trg. Nemci se delajo navidez seveda še nezadovoljne in vprašujejo kaj bo z ostalimi 20%. To je vse bolj za javnost in so izredno veseli, da se je tako izteklo.

Zasipanje Donavskega izliva? Po poluradnih poročilih, katere objavljajo rumunski časopisi, je rumunska vlada sklenila pomorski promet, ki je šel sedaj preko Suline, usmeriti na Konstanco. Za povod tega sklepa se navaja vedno izdatnejše zasipanje donavskih izlivov, ki onemogoča plostvo večjih ladij. Blago naj bi se torej v bodoče prevažalo z železnico v Konstanco in šele tu nakladalo na ladje. Te vesti so v Braili in v Galacu povzročile ogromno razburjenje, ker bi preusmeritev prometa ogrozila eksistenco obeh pristaniških mest. V prizadetih krajih se vršijo protestni shodi, na katerih se posebno ostro napada mednarodna donavska komisija.

Gospodarske vesti. Državni nemški garancijski kredit v znesku 300 milijonov mark za **kupčije z Rusijo** traja samo do konca leta 1926 in ga bodo podaljšali skoraj gotovo čez letošnje leto. — Nemci bodo zvišali carino na češkoslovaško **pivo**. — Italijansko finančno ministrstvo naznanja, da zgubijo sedaj v obtoku se nahajajoči **bankovci** po 5 in 10 lir s 30. junijem 1927 svoj zakoniti tečaj. — S češkoslovaškega trga izginja **ogrsko žito** in prihaja na njegovo mesto rusko in rumunsko žito. — Slovaki nameravajo zgraditi novo **tovarno sladkorja**, ki bo izven kartela sladkornih tovarn. Vidi se, da bo to konkurenčno podjetje. — Velike **ogrške banke** bodo izplačale za poslovno leto 1926 najbrž 10 odstotno dividendo po nominalni pengöjevi vrednosti ali 5 do 6 odstotno po tečajni vrednosti delnic. Dividendna politika ne bo enotna in vsaka banka bo postopala sorazmerno s svojimi računskimi zaključki. Položaj bank se je zelo poslabšal, ker se mora obrestna mera znižati. — Beremo, da so se **rumunska pogajanja** za posojilo, ki so se vršila zlasti v Londonu, z ozirom na splošni gospodarski in politični položaj Rumunije prekinila. — O novi brazilski denarni enoti »**cruzeiro**« pišejo, da bo razdeljena na 100 enot; finančnemu ministrstvu bodo priključili stabilizacijski urad, ki bo imel zastopstva v Londonu in v Newyorku. Trgovski krogi mislijo, da bo nova enota dobila štirikratno vrednost milreisa po sedanjem tečaju. — V Lodžu je veliko vznemirjenje; 9. t. m. je sodnijska obravnava, ko nastopi francoska vlada s tožbo proti vrsti več velikih tekstilnih tvrdk v **Lodžu**. Gre za zahteve francoskih bank, ki hočejo realizirati predvojne menice. — **Ititudo Nazionale di Credito** v Milanu je prišel v konkurz. Predsednik banke, Lila Moja, je dobival od banke brez podlage velike vsote in si sedaj ni mogel preskrbeti potrebnega kritja. Izginil je iz Milana, ne da bi navedel kraj, kam je šel. — Češkoslovaški **kartel papirja** je sedaj urejen. Produkcijski kontingent je določen na 12.500 vagonov letno, od kojih je namenjenih 6000 vagonov za izvoz. — Produkcija železa in jekla v **Avstriji** je v tretjem letošnjem četrtletju v primeri s prvim polletjem nazadovala in je znašala pri železu 254.000 ton, pri jeklu pa 372.000 ton. — Poljski izvoz **premoga** v novembru ni bil menda nič večji kot v oktobru, pa je bil oktober dosti za septembrom. — V oktobru so eksportirali iz **Ogrske** za 96 milijonov zlatih kron blaga, importirali so ga pa za 83 milijonov; aktivnost znaša torej 13 milijonov kron. To je največja povojna aktivnost. Med predmeti uvoza je na prvem mestu les, s ca. 13% skupne uvozne vrednosti. V izvozu je prva pšenica, s ca. 19% izvozne vrednosti, za njo pa moka s ca. 13%. — V Berlinu bodo najelj posojilo 20 milijonov dolarjev za **mestne elektrarne**. — Število **insolvence gre** na Ogrskem stalno nazaj; v novembru je bilo samo še 54 slučajev prisilnih poravn in 47 konkurzov zasebnih tvrdk. — Amerikanci hočejo nakupiti velike množine kavčuka za **pnevmatike** in hočejo s tem preprečiti umetni dvig cen na tem polju. — **Pravijo, da se bosta s 1. januarjem 1927 združili Česka banka in »Tschechische Bank für Baugewerbe**. — V novembru je bilo napovedanih na Nemškem 471 novih **konkurzov**, v lan-

skem novembru 485. — Na občnem zboru Českoslovaških orožarn so sklenili izdati dividendo 40 Kč. — Eksport premoga iz Českoslovaške se je v oktobru zvišal. Značilna je velika poraba rjavega premoga v Angliji in Skandinaviji. — V prvih devetih mesecih tekočega leta je znašala produkcija surovega železa na Ogrskem 1.392.000 met. stotov. Od tega odpade 488.000 stotov na tretje četrtletje. — Grška je vstopila v Mednarodno trgovsko zbornico in je imenovala že tozadeven odbor.

borovi, z malim odstotkom smreka ali jelka), zdravi, obeljeni, stegnjeni, ravni (z dopustom male enostranske krivine), ravno odžagani dolž. 6 in pol m, najmanjši obseg: v vrhu 38 cm in 2 m od tal 53 cm, računajoč 800 m na 1 kub. meter, den. 42, za komad, feo vag. meja; pšenica 75/76, feo vag. nakl. postaja bl. 295; koroza umetno sušena, feo vag. nakl. postaja bl. 155; koroza nova, času prim. suha, feo vag. nakl. post. bl. 140; koroza nova, času prim. suha, za januar, feo vag. nakl. post. bl. 145; ajda prekm., feo vag. nakl. post. bl. 335; rž, 71/72, 2%, feo vagon nakl. post. bl. 225; ječmen krmilni, 62/63, feo vag. nakl. post. bl. 170; ječmen krmilni, 63/64, feo vag. nakl. post. bl. 180; ječmen letni, 65/66, feo vag. nakl. post. bl. 192.50; oves, feo vag. nakl. post. bl. 160; otrobi drobni, feo vag. nakl. post. bl. 125; fižol beli, 3—4%, feo vag. nakl. post. bl. 175; fižol rmeni, 3—4%, feo vag. nakl. post. bl. 175; laneno seme, feo Ljubljana den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana den. 370.

bilo ton 3,714.500. Povpraševanje po surovem jeklu je od dne do dne mirnejše. V tretjem novemberskem tednu so bili prijavljeni veliki nakupi ameriških železnice in bodo imele tovarne še za dolgo časa dosti dela. Avtomobilna industrija pa malo naroča in smo že poročali, da je povpraševanje na avtomobilnem trgu zaenkrat nekoliko zaostalo. Ob obali Pacifica povprašujejo zlasti po evropskem jeklu. Trg surovega železa je miren, zadnji dvig cen je napravil konsumente oprezne. Nemški surovo železo so ponujali v Filadelfiji s funti 23/10.

Na evropskem eksportnem trgu se položaj v zadnjem času bistveno ni izpremenil. Posledice končanega angleškega štrajka se seveda še ne poznajo, in smo o tem že opetovano pisali. Pač pa vsakdo vé, da bo v prihodnjih mesecih angleško povpraševanje ponehalo in da se bo tudi izvoz v Anglijo zmanjšal. V cenah se bo to gotovo poznalo. Cena surovega jekla 85 šilingov, ki se sedaj na evropskem eksportnem trgu plačuje, se ne bo mogla dolgo časa držati; pred štrajkom so plačevali po 70 šilingov in je jasno, da bodo s časom spet skušali doseči isto ceno. Cene na evropskem eksportnem trgu so bile 1. t. m. nespremenjeno sledeče: železo v palicah 5 funtov in 15 šilingov, valjana žica 6 funtov, surova pločevina 5/12 do 5/16 6, srednja 6/15 do 7, fina 7 in naprej.

Dvig francoske devize je francoske in belgijske producente prisilil, da so regulirali eksportne cene; za fosforovo železo na primer so določili sledeče cene: za Belgijo 700 frankov za tono, za Anglijo in čez morje 4 funte in 5 šilingov od Antwerpena naprej itd.

Na drugem mestu smo že poročali, da za pristop Českoslovaške k mednarodnemu jeklenemu kartelu sedaj ni nobenih ovir več. Glede Poljakov in Ogrov položaj še ni pojasnjen. Pri pogajanjih, ki se bodo pričela 9. t. m. v Parizu, bodo poleg Čehoslovakov, Ogrov in Poljakov navzoči tudi Angleži.

Sicer je pa v posameznih deželah tendenca ista, kot smo že zadnjič opisali. O Francozih, Belgijcih in Luksemburžanih pišejo, da je kupčija mirnejša, dočim je tendenca nemškega trga zmeraj bolj trdna. Izgledj angleškega trga so sedaj,

po končanem štrajku ugodni in pričakujejo poživljenja v povpraševanju. Znak, da prihaja angleška industrija z večjimi naročili na trg, so naraščajoče cene in naraščajoče število plavžev. Na angleškem domačem trgu so bile cene okoli 1. decembra te-le: Cleveland št. 1 šilingov 125, št. 2: 120, št. 4: 118½. Kupei pa teh visokih cen niso hoteli plačevati in so bile na trgu ponudbe za Cleveland št. 3, rok marec-april, šilingov 82, kar pomeni napram sedanji višini 38 šilingov manj. — Francoske devize se kažejo na francoskem kovinskem trgu v neugodni luči. Francozi si niso čisto na jasnem, kako se bo njih valuta v bodočnosti kretala, in je jasno, da to ne more dvigniti nakupne moči. Domača trgovina je mirna in je padec cen za držan le po visokih cenah premoga. Producenti surovega železa so se odločili, da vzdržijo decemberske cene na dose-danji višini, ki je ta-le: hematit 750 frankov, lito surovo železo 700 frankov. Oktobrska produkcija surovega železa je znašala 816.000 ton, septemberska 785.000 ton, produkcija jekla 742.000 in 706.000 ton. Plavžev je delalo na koncu oktobra 154, 32 jih je bilo pripravljenih, 31 so jih popravljali. — V Belgiji je pa obratovalo 55 plavžev, ravno toliko kot mesec prej. Surovega železa so napravili v oktobru 315.000 ton, jekla pa 314 tisoč ton. Tendence je nekam slabša, čekajo boljšega razvoja. — Luksemburžani so napravili v oktobru 223.000 ton surovega železa in 195.000 ton jekla. Tudi na Luksemburškem se je trgovina nekako ustavila, dohod novih naročil označujejo kot nezadovoljiv. Zaposlenost je pa vseeno za par tednov še polno zavarovana. — Italijanski kovinski trg je označen po pomanjkanju premoga; zato morajo tovarne svojo produkcijo omejiti. Cene se neprestano dvigajo. — Nemški trg je neprestano dober. Zadnje čase se je zdela, da bo dobra tendenca malo odjenjala, a se je spet popravila. Domače povpraševanje je dobro, eksportna kupčija se je nadalje oživila. Industrija, ki predeluje kovinsko blago naprej, se je tudi poživila, k čemur so pripomogla zlasti naročila premogovne industrije. — Na Českem nič novega, pritožujejo se sicer, a se jim položaj ne zdi nepovoljen.

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

za dom, obrt in industrijo v vseh opre-mah.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija. Delavnica za popravila. Nizke cene, tudi na obroko.

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 3. dec. 1926 se je pripeljalo 87 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5 do 6 tednov stari, komad 75 do 100 Din; 7 do 9 tednov 125 do 150; 3 do 4 mesece 250 do 300; 5 do 7 mesecev 420 do 450; 8 do 10 mesecev 525 do 550; 1 kg žive teže 9.50 do 10; mrtve 15 do 17 Din. Prodalo se je 27 svinj.

Dunajski goveji sejem (6. t. m.). Dogaon 2844 glav; od tega 599 iz Jugoslavije. Počasen promet. Cene skoro nepremenjene. Za 1 kg žive teže notirajo: voli I. 1.60—1.85 (izjemo 1.90 do 2.05), II. 1.30 do 1.55, III. 1 do 1.25, biki 1 do 1.45, krave 0.90 do 1.35 (1.55), slaba živina 0.50 do 0.75 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (6. t. m.). Zaradi snežnih zametov so bile telefonske zveze prekinjene in ni bilo vesti iz inozemstva. Le Liverpool je javil nekoliko čvrstješe začetne tečaje, kar pa je ostalo brez vpliva. Dunajsko tržišče popolnoma brez kupčije. Uradne novice so ostale neizpremenjene.

KOVINSKI TRG V ZAČETKU DECEMBRA.

Ameriška produkcija surovega jekla je dosegla v oktobru 4,092.548 ton in je s tem dosežen rekord. V septembru je

Ljubljanska borza.

Dne 7. decembra 1926.

Vrednote: Invest. pos. iz l. 1921 den. 78, bl. 79; vojna škoda den. 340; zast. listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; kom. zad. Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska pos. den. 195, bl. 198; Ljublj. kred. banka den. 140; Merkantilna banka den. 95; Prva hrv. šted. den. 882; Kreditni zavod den. 170, bl. 180; Strojne tov. den. 90; Trboveljska den. 320; Papirnice Vevče den. 110; Stavbna družba den. 55, bl. 65; Šešir den. 104.
Blago: Remeljni 8/8, 4 m, I., II., III., monte, suho blago, feo meja den. 520; trami 5/6, od 4 do 8 m, z 10% od 4 m, feo vag. meja den. 280; brzojavni drogovci (skoro samo

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN, Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mlelih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike

TRIKO-PERILO
za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni roboti, palice, vilice, noži, kerje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trdkri
Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Najnižja cena! Na veliko in malo

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja
PREMOG
iz slovenskih premogovnikov vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni českoslovaški in angleški koks za liverne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikele.
Naslov:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi
**: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.**
ZAHTEVAJTE PONUDBO!
Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.
© Kisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje moko in deželne pridejke raznovrstno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!

TISKARNA MERKUR
Trgovsko-industrijska d. d.
Ljubljana
Simon Gregorčičeva ulica št. 13
Telefon št. 552
Račun pri poš. ček. zav. št. 13.108
Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

„Trgovski list“
Časopis za trgovino, industrijo in obrt
se priporoča p. n. trgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročanje, razširjanje in inseriranje.